

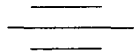
A felső tagozatosok számára egy ifjúsági, egy történelmi, egy fantasztikus regény, illetve egy ismeretterjesztő mű elolvasását jelöltük meg feladatul. Olyanokat választottunk, amelyekből sok példány volt a könyvtárban. Mindegyikhez itt is feladatlap és makettkészítés kapcsolódott. Csináltak a tanulók címerpajzsot, fegyvereket, az események helyszínét bemutató makettkat, a szereplőket ábrázoló rongybábukat, a könyvekben szereplő eszközöket, tárgyakat. A felsősök vetélkedőjét akadályverseny zárta. Az akadályverseny feladatainak egy része az olvasás fontosságához, az olvasott művekhez kapcsolódott, a másik része ügyességi feladat volt, olyan, amelyet a művek szereplői teljesítettek.

Az első három helyezett csapatot (mindkét tagozatban) erre az alkalomra készített oklevéllel és éremmel jutalmaztuk. Az első öt helyezett csapat (30 fő) jutalomkiránduláson vehetett részt, amelynek a célja egy nagy múltú könyvtár megtekintése volt. Tanulóink a pannonhalmi apátság könyvtárával ismerkedtek meg. Az elkészített makettkat kiállításon mutattuk be az iskola tanulóinak, a szülőknek, a rendezvényeinkre érkező vendégeknek.

A vetélkedő eredményes volt, az alsó tagozatos tanulók 62%-a, a felsősök 38%-a vett részt benne. A tanulók lelkesen dolgoztak, volt, aki többször is elolvasott egy-egy könyvet. A számok azt mutatják, hogy a tanulók egy jelentős részének sikerült a figyelmét az olvasásra irányítani. A feladatlapokat közösen oldották meg, gyakran vitatkoztak, érveltek, próbálták meggyőzni egymást a helyes válaszról. Együttműködési készségük kedvezően alakult, amelyet az akadályverseny tovább erősített.

Úgy érezzük, a programnak sikerült az olvasás évét emlékezetessé tenni a tanulók számára. A módszer nem eseményfüggő, bárhol, bármikor alkalmazható, megismételhető, ahol olvasásra akarják ösztönözni a diákokat. A siker nagymértékben a művek kiválasztásán múlik. Az olvasásra szánt alkotások ne legyenek túl hosszúak, a cselekmény fordulatos legyen, ne tartalmazzon terjedelmes leírásokat, érdekelje a tanulókat, számukra ismeretlen világba vigye őket, fantáziájukat megmozgassa.

Egy ilyen programtól nem válnak azonnal olvasóvá a diákok, de fontos lépés lehet a folyamatban, mert élményt jelent a számukra, kellemes érzést kapcsol az olvasáshoz.



DR. DOMONKOS JÁNOS

ny. iskolai igazgató, irodalomtörténész

Budapest

Újabb adalék egy pécsi várossétához

A Dél-Dunántúl fővárosának tekintett Pécs az ország szerte 2000 éves városként szokták emlegetni. Valójában sokkal régebbi település. Régen kelták lakták, majd négy évszázadon át rómaiak, amikor Sopianae volt a város neve. Az ókeresztény kultúra központja a mai Dóm tér és környéke volt, a székesegyház altemploma is római alapokon nyugszik. Valószínű e korai, ókeresztény templomok, kápolnák alapján kapta a város a középkorban az „öt templom városa” *Quinque ecclesiae*; németül a *Fünfkirchen* nevet.

„E verssel én is feléd köszönök
poétád volt már püspök, más szelíd pap,
én köszönöm a néma örömet,
mit terezen a csöndes séta ad.”

(Bárdosi Németh János: *A pécsi Dóm téren sétálgatva*)

A székesegyház tágabb környezetében található a római kori ókeresztény síremlékek. Bár átépítve, de itt van a magyar kereszténység egyik legrégebb emléke, a román kori székesegyház altemploma (melynek faragott köveit a helyi Kötár őrzi. Itt vannak a középkori első magyar egyetem megtalált falai; a püspöki temetkezési hely; az „Aranyos Mária” egyetemi kápolna a gótikus szoborleletekkel. De ide tartozik a Széchenyi tér a török hódoltság legjelesebb épületével, a dzsámival, a Kórház tér a minarettel és a dzsámival, a belvárosnak oly szeleteként, mely egymásra épülő kultúrák keresztmetszete.

A világörökségi címet nem egykönnyen osztogatják. Ugyanis Itálián kívül igen kevés helyen maradtak meg *ókeresztény síremlékek ilyen minőségben és sokaságban*, mint Pécs történelmi belvárosának területén. A sopianaei sírkamrák falfestése csak Róma katabafestészetéhez hasonlítható.

Mi a világörökség? Az UNESCO (az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Intézménye angol nevének rövidítése) 1972-ben „A világ kulturális és természeti értékeinek védelméről” szóló megegyezés szerint – alapos vizsgálattal – földünk legértékesebb ilyen értékeit a világörökség részének nyilvánítja, mely fokozott védelmet nyújt azok megőrzésére. A kulturális objektumok kiválasztásának 6 szempontja van: 1. Egyedülálló művészi értéke legyen. 2. Hatást kell gyakorolni egy régió vagy korszak életére. 3. Ritkaság értéke legyen, vagy különösen régi kora. 4. Egy művészeti korszak fejlődésére, 5. vagy építészeti korszakára kiemelkedő hatású legyen. 6. Kiemelkedő eszmékkel vagy történelmi személyiségekkel jelentős összefüggésben álljon. A természeti tájak megítélésében különleges jelensége, ritkasága és értéke a mérvadó. A feltételek közül elég egynek megfelelni, hogy a Világörökség listájára kerüljön. Magyarországon 1987-ben a Budai vár és Hollókő, 1996-ban Pannonhalma, 1995-ben az Aggteleki cseppkőbarlang, 1999-ben a Hortobágyi Nemzeti Park és 2001-ben hatodikként a PÉCSI ÓKERESZTÉNY TEMETŐ lett a Világörökség tagja. A Világörökség Diplomát 2001. November 16-án, ünnepség keretében nyújtotta át Mounir Bouchenki, az UNESCO főigazgatójának kulturális helyettese Toller László polgármesternek.

Történetileg felidézhető, hogy Pécs, vagyis Sopianae Kr. e. 10-ben került a Római Birodalom fennhatósága alá. A II-III. században Pannónia egyik legjelentősebb városává fejlődött. Amikor a birodalom keleti tartományaiból Pannóniáig terjeszkedik az akkor még üldözött keresztény vallás, hatása elsők között érte el Sopianae-t. *A kereszténység első nyomai a III-IV. század fordulója idejéből származnak a mai Pécs környékén.*

Diocletianus császár által 293-ban bevezetett reform eredményeként a helytartó székhelye lett. Constantinus császár türelmi rendelete 313-ban pedig lehetővé tette a keresztények szabad vallásgyakorlatát. Sopianae a IV. században, a tartomány legjelentősebb városaként működött, feltehetőleg püspöki székhely volt. Ebből az évszázadból származik a Pécsen feltárt ókeresztény temetői emlékegyüttes.

A város akkori lakói a kivezető utak mentén a hegyoldalban temették el halottaikat. A mai székesegyház körzetében – a temetőterület északi szélén – épültek tehát a gazdagon díszített síremlékek.

A feltárt, zömükben kétszintes, nagyrészt azonban elpusztult sírkamrák száma 16. Számozásukat felfedezésük és nem feltárásuk időrendjé szerint kapták. A sírkamrák közül

három most is nyitva áll, hét a védelem és az állagmegóvás érdekében ideiglenesen zárva tart. A sírkamrák közül 5 festett.

Az ókeresztény temető síremlékei közül eddig igazából a *mauzóleum*, és – a díszítés fő motívumáról elnevezett – *korsós sírkamra* helyreállítása és bemutatása valósult meg.

A világorökségi diplomaátadóra azonban megtekinthetően helyreállították az Apáca utca 14. szám alatti *ókeresztény sírkápolnát*, és az Apáca utca 8. alatt található *ókeresztény sírok emlékhelyét*.

A nedvességtől veszélyeztetett *Péter Pál sírkamra* (falfelületén a Krisztus-monogram-mal) megmentése érdekében a közeljövőben zárul a többéves munka. Az V. számú különleges *nyolcszög alaprajzú sírkamra* feltárása most van folyamatban.

Dóm téri sétánkat egy újabb, a tér múltját idéző verssel zárjuk:

A Dóm tér

„Vörös kövei rőten égnek itt.
Így égtek latin légiók alatt.
A Pannon-tájnak keresztényeit
Hordta a háta, majd avar hadak
Döngették, dúlták, ásták gödreit
S e mély gödrökbe feküdtek hanyatt.
Egy piros hajnalon Árpád népeit
Látta a várta, hogy hont foglaljanak.
Vájt vörös kövek, ki dobbant rajtatók
Ezer év óta? Magyarok. Magyarok.”
(Kocsis László. *Aranyampolna. Válogatott versek*)

CSICSELYNÉ KORBELY ZSUZSANNA

szaktanár

Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Diákotthon

Szarvas

Március 15-i ünnepi műsor Kossuth Lajos születésnek 200. évfordulója jegyében

1. Himnusz

2. Kossuth Lajos... mennyit jelent e név!

Szeretetet, bízó honfi reményt,
Szabadságot, mely világot megvált,
Bosszút, melynek órája ütni fog!...
Kijelentés, ezerszer szent e név,
Egy nép szívében élő nagy titok!...